

та може відслідковувати результати роботи кожного працівника;

- менеджери мають кращий контроль над своєю командою;
- співробітники більше залучені і можуть виконувати операції автономно, для чого їм раніше довелося чекати втручання відділу кадрів;
- інформація більш прозора, чітка, точна та актуальна.

Для компаній, які невдовзі вперше здійснюватимуть “оцифрування” управління персоналом, доцільно почати з простих цілей, забезпечуючи по одній сфері за раз (підбір персоналу, організаційна схема, навчання, оцінювання, моніторинг відвідуваності тощо).

Варто зауважити, для цього необхідна чітка координація роботи із IT-відділом. Як наприклад, брендинг роботодавців (а також маркетинг персоналу) вимагає співпраці між відділом кадрів та відділом маркетингу, проєкт HR-трансформації не може працювати без співпраці між людськими ресурсами та IT-відділом компанії.

Використані джерела

1. Четверта промислова революція: зміна напрямків міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого та д.е.н., проф. О.М. Сохаської. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018.
2. DELL Technologies та Institute for the future “The next era of human-machine partnerships: emerging technologies’ impact on society & work in 2030”.
3. De Vita A. The Digitalization of Human Resources: 7 Key Steps. The Altamira Blog, 2019. URL: <https://www.altamirahrm.com/en/blog/digitalization-of-human-resources> (дата звернення: 15.03.2020).

Віктор МАСЛЕЙ

начальник Управління ДСНС України у
Тернопільській області, аспірант кафедри
менеджменту, публічного управління та
персоналу Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник – д.е.н., професор, завідувач
кафедри менеджменту, публічного управління та
персоналу ТНЕУ Михайло ШКІЛЬНЯК

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ

Розвиток регіону є багатовимірним і багатоаспектним процесом, який є синтезом соціальних, економічних і екологічних цілей.

Процес соціально-економічного розвитку включає три найважливіші складові: підвищення доходів, поліпшення здоров'я населення і підвищення

рівня його освіти; створення умов, сприяючих зростанню самоповаги людей у результаті формування соціальної, політичної, економічної і інституційної систем, орієнтованих на пошану людської гідності; збільшення свободи людей, зокрема їх економічної свободи [1].

У Кодексі цивільного захисту України надано таке тлумачення терміну «надзвичайна ситуація»: обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [2].

Опираючись на це визначення, можемо стверджувати, що надзвичайна ситуація чинить вплив на регіон як соціальну систему, що вносить збурення у процес її функціонування і створює певні перешкоди для соціального, економічного і екологічного розвитку регіону.

У літературному джерелі [3] вказується, що «реалії сьогодення характеризуються глобалізацією, політичною та соціально-економічною нестабільністю, світовими викликами, до яких належать швидке збільшення наслідків екологічної кризи та зростання дефіциту традиційних природних ресурсів, проблеми із продовольчим забезпеченням і поширення ризиків для здоров'я, міжнародний тероризм, глобальна культурна криза та загрози духовної безпеки людства тощо. Ці проблеми й виклики зумовлюють необхідність розроблення заходів щодо запобігання та розв'язання зазначених проблем, адаптації до них, а найголовніше – захистити пересічного громадянина та максимально зменшити негативні наслідки від надзвичайних ситуацій».

Крім того, «щорічно під час надзвичайних ситуацій гине або травмується велика кількість громадян, завдається шкода майну організацій. У таких умовах проблема забезпечення безпеки громадян і організацій стає однією з найважливіших функцій держави не тільки для нашої країни, але і для інших держав» [4].

Усе наведене вище є свідченням незаперечності впливу надзвичайних ситуацій на соціально-економічний розвиток територій.

Для уточнення впливу надзвичайних ситуацій на соціально-економічний розвиток територій, ідентифікації типів надзвичайних ситуацій, які можуть чинити вплив на такий розвиток, скористась тезою А.Зайцева, який під

надзвичайними ситуаціями розуміє «обставини, що виникають внаслідок стихійного лиха, аварії та катастрофи у промисловості або на транспорті, екологічних катастроф, диверсій або фактів воєнного, соціального і політичного характеру, які мають значний вплив на життєдіяльність людей, економіку, соціальну сферу або природне середовище» [5, С. 4].

Щодо ідентифікації типів надзвичайних ситуацій, важливо вказати на те, що вивчення терміну «надзвичайна ситуація» як юридичної категорії засвідчує, що нормативно-правові акти визначають тільки ті властивості та частини надзвичайної ситуації, на які держава може відреагувати й усунути швидко та оперативно. Проте зовсім не беруться до уваги наслідки, які спровокують надзвичайні ситуації в перспективі, яким чином та або інша надзвичайна ситуація віддзеркалиться на соціумі надалі, на здоров'ї громадян, на суспільних стосунках та ін. До прикладу, аварія на ЧАЕС спровокувала кардинальні зміни в житті більше 300 тисяч осіб, однак назвати цю надзвичайну ситуацію тільки обставиною, що спричинила порушення життєдіяльності мешканців, не можна.

Тому, з урахуванням вищеведеного, пропонуємо власне визначення даного поняття: надзвичайна ситуація – це обстановка, яка виникла на чітко визначеній території під впливом природних, техногенних, економічних або соціально-політичних чинників, що ускладнила життя населення на певний термін часу, створила життєво важливу загрозу для громадян даної території або держави загалом і тягне за собою ряд суттєвих змін у суспільному житті, таких як: зміна державного устрою, конституційних засад, велика кількість жертв, нанесення шкоди навколишньому середовищу, ліквідація яких вимагає здійснення специфічних правових, економічних та організаційних заходів.

Відповідно до масштабів ймовірних наслідків, надзвичайні ситуації класифікуються, враховуючи територіальне розповсюдження, характер сили та засоби, які залучаються з метою усунення наслідків, на:

- загальнодержавні, тобто ситуації, що розвиваються на території 2-х або більше областей чи загрожують транскордонним перенесенням, а також у тому випадку, коли для її ліквідації потрібний матеріальний та технічний потенціал в об'ємах, які більші за ті, що може надати певна область, проте не менше 1% обсягу видатків відповідного бюджету;
- регіональні, що розвиваються на території двох і більше адміністративних районів (міст обласного значення), областей, чи загрожують перенесенням на територію суміжної області країни, а також у випадку, коли для їх усунення потрібний матеріальний та технічний потенціал в об'ємах, який більший, ніж власні можливості певного району, але не менше одного відсотка об'єму видатків відповідного бюджету;
- місцеві, що розвиваються за межами допустимо небезпечного об'єкта,

загрожують розповсюдженням власне ситуації чи її вторинних наслідків на навколишнє середовище, сусідні населені пункти, інженерні мережі, а також у випадку, коли для їх усунення потрібен матеріальний та технічний потенціал, що більший, ніж власні можливості допустимо небезпечного об'єкта, проте не менше одного відсотка об'ємів видатків відповідного бюджету. До місцевого рівня, крім того, належать усі надзвичайні ситуації, що утворюються на об'єктах житлово-комунальної галузі та інших, які не підпадають під перелік допустимо небезпечних об'єктів;

– об'єктні, що розвиваються на території об'єкта чи безпосередньо на об'єкті та наслідки яких не поширюються за рамки об'єкта чи його санітарно-захисної межі.

Таке класифікування надвичайних ситуацій дозволяє констатувати неоднозначність впливу надвичайних ситуацій на соціально-економічний розвиток регіонів, що своєю чергою, вимагає реалізації множини цілеспрямованих заходів впливу (з боку держави, громадськості, суб'єктів господарювання тощо).

Використані джерела

1. Бурдун А.В. Цілі та критерії соціально-економічного розвитку регіону. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/2/14.pdf>
2. Кодекс цивільного захисту України. Відомості верховної ради України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
3. Струтинська В. Безпека – передусім. Надзвичайна ситуація, 2018. №7(13). с. 1.
4. Вороніна, Н. Щодо питання надзвичайних ситуацій та суміжних понять: правове регулювання [Текст]. Підприємництво, госп-во і право : наук.-практ. госп.-прав. журн. 2018. № 9. С. 10-13.
5. Зайцев А. П. Чрезвычайные ситуации. Краткая характеристика и классификация. Сб. науч. трудов. «Военные знания». М, 1997. С.3-12.

Володимир МАЦІК

аспірант освітньо-наукової програми «Економіка»

Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ТНЕУ Тетяна ЖЕЛЮК

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРЕВЕНТИВНОЇ МЕДИЦИНИ

Проблема здоров'я населення є глобальною світовою проблемою, її вирішення визначає і подальше існування людства як біологічного виду. Головним пріоритетом розвинутих держав, до числа яких прагне Україна, є збереження і зміцнення здоров'я населення, забезпечення активного довголіття. Забезпечення належного рівня здоров'я населення є першочерговим завданням